

कक्षा - सातवीं
विषय - संस्कृत

पाठ ५ - विचित्रः शृगालः

शब्द	-	अर्थ
शृगालः	-	सिंघार
निवसति स्म	-	रहता था
आहारार्थम्	-	भोजन के लिए
पर्यटन आसीत्	-	धूम रहा था
अविज्ञात	-	घुस गया
एकस्मिन् गृहे	-	एक घर में
वीथीषु	-	गलियों में
कुक्कुराः	-	कुत्ते
अधावन	-	दौड़े
रजकस्य	-	छोबी के
नीली पात्रम्	-	नीले रंग से भरा बर्तन
वर्णः	-	रंग
नीलः	-	नीला
आधिपत्यम्	-	आधिकार
विचिन्त्य	-	विचार करके
अकथयत्	-	कहा
अद्यप्रभृति	-	आज से लेकर
आदेशः	-	आज्ञा
निरादरम्	-	अपमान
विषादं सा कुर्वन्तु	-	विषाद मत करो ।
स्वभावः	-	आदत
दुरतिक्रमः	-	न बचने योग्य
नित्यं	-	हमेशा

1. संस्कृत में उत्तर लिखिए -

(क) शृगालः कुत्र निवसति स्म ?
शृगालः वने निवसति स्म ।

(ख) शृगालः किमर्थम् पर्यटन आसीत् ?
शृगालः आहारार्थम् पर्यटन आसीत् ।

(ग) शृगालः कत्र अपतत ?
शृगालः नीलीपात्रे अपतत ।

(घ) आत्मनः नीलं वर्णं वीक्ष्य सः किम् अचिन्तयत ?
आत्मनः नीलं वर्णं वीक्ष्य सः अचिन्तयत — अहं अद्युना श्रेष्ठवर्णः
अस्मि अस्मिन् । शृगालेषु अन्येषु पशुषु च आधिपत्यं करणीयम् ।

(ङ) सर्वे पशवः कस्य आत्मां पालयन्ति स्म ?
सर्वे पशवः शृगालस्य आत्मां पालयन्ति स्म ।

(च) शृगालस्य स्वभावः कीदृशः भवति ?
शृगालस्य स्वभावः चतुरः भवति ।

(छ) कः शृगालम् अमारयत ?
सिंहः शृगालम् अमारयत ।

२. दिव्य स्थानों की प्रति कीजिए —

(क) कुक्कुरः तस्य घृष्टे अधावन् ।

(ख) राजकस्य गृहे एकं नीलीपात्रम् आसीत् ।

(ग) सः पात्रात् बहिः निष्क्रम्य वनम् अगच्छत् ।

(घ) भगवती वनदेवता अद्य मायि प्रसन्न जाता ।

(ङ) विषादं मा कुर्वन्तु सर्वे भवन्तः ।

(च) अस्य उपोय विचारणीयः ।

३. संस्कृत में अनुवाद कीजिए —

(क) वन में एक भयानक शेर रहता था ।
वर्ण एकः भयानकः सिंह निवसति स्म ।

(ख) शेर पशुओं को मारकर खाता था ।
सिंहः पशून् मारयित्वा खादति स्म ।

[ग] पशु ~~क्ष~~ शीर से डरते थे ।
पशवः सिंहात् भीताः स्म ।

[घ] एक बार पशुओं पर वन की देवी प्रसन्न हो गई ।
एकदा पशुषु वनदेवी प्रसन्नाः अभवत् ।

[ङ] हम वही करेंगे, जो आप चाहते हैं ।
वयम् तत्रैव करिष्यामः, यः भवान् वाञ्छन्ति ।

[च] सब पशुओं ने एक साथ आवाज की ।
सर्वे पशवः मिलित्वा एकस्वरेण शब्दाः अकुर्वन् ।